

Į gimtinę grįžtančius lietuvius vilioja regionai: kaip nuspręsti, kokį miestą pasirinkti?

Pastaruosius penkerius metus į Lietuvą grįžta daugiau šalies piliečių, nei išvyksta. Nors pagal atlyginimų dydį vis dar pirmauja Lietuvos didmiesčiai, apklausų rezultatai rodo, kad žymiai daugiau grįžtančiųjų gyventi Lietuvoje renkasi regionus - dažniausiai tuos miestelius, iš kurių patys yra kilę.

Ana Vengrovskaja

Pasauliolietuvis.lt

Grįžta ir dėl jausmų, ir dėl išskaičiavimo

Užimtumo tarnybos užsakymu 2023 m. atlikto nuomonės tyrimo duomenimis, apie grįžimą į tėvynę svarstantys ar jau grįžę lietuviai mieliau renkasi regionus, o gyventi didmiesčiuose linkę tik apie 23 proc. žmonių.

Emigrantų nuomonės tyrimas 2023 m. rezultatai

Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vyriausioji specialistė Agnė Skučaitė-Leonavičienė pasakoja, kad šias tendencijas rodo oficialūs statistiniai duomenys, o priežastys yra tiek praktinės, tiek emocinės.

„Oficialiosios statistikos portalo duomenys rodo, kad daug grįžtančių yra būtent į regionus. Taip pat vykdome iniciatyvą „Gal į Lietuvą?“ ir į susitikimus su užsienio šalių lietuvių bendruomenėmis vežamės drobę – Lietuvos žemėlapi, o žmonės deda pirštų antspaudus, kur yra ta vieta Lietuvoje, į kurią jie grįžtų. Visas žemėlapis yra margas, ne tik Kaunas ir Vilnius. Ten yra jų artimieji, o didžiausias stimulus grįžti yra būtent pas artimuosius ir į gimtąsias vietas.

Daugelis emigravusių yra išvykę ne iš didžiųjų miestų. Galbūt tuo metu regione nebuvo ką veikti, dideliame mieste Lietuvoje savęs nerado ir nutarė važiuoti į dar didesnę miestą užsienyje. Daug kas iš grįžusiųjų nori statytis būstą. Dideliame mieste sunkiau, o mažesniuose pigesnė žemė, galbūt yra ką nors paveldėję arba yra žemės prie tėvų namų – tėvai sensta, norisi būti šalia jų. Žmonės žino, kad regionuose yra mažesnė konkurencija, taip pat ir kuriant verslą bet kurioje srityje. Taigi, regionus renkasi ir iš išskaičiavimo, ir iš sentimentų“, – tendencijos priežastis apibendrina A. Skučaitė-Leonavičienė.

A. Skučaitė-Leonavičienė (kairėje) pastebi, kad iš užsienio lietuviai grįžta su pasikeitusiais lūkesčiais ir požiūriu į gyvenimą gimtosiose vietose | Asmeninio archyvo nuotr.

Specialistė pasakoja, kad Užimtumo tarnybos konsultuojami iš užsienio grįžę lietuviai mato teigiamus pokyčius šalyje, taip pat nebėra patenkinti tokiose lietuvių gausiai gyvenamose šalyse, kaip Norvegijoje ar Jungtinėje Karalystėje, esančia situacija. Tiesa, dalis į Lietuvą grįžusiųjų po kelių mėnesių vėl išvažiuoja – dažniausiai taip daro spontaniškai apsisprendę ir tinkamai nepasiruošę tautiečiai – dalis jų neišsiregistruoja gyvenamosios vietos užsienyje, nesusitvarko kitų dokumentų, juos pasiveja skolos.

„Žmogus dažnai išvažiuoja jaunas, o grįžta jau patyręs, užaugęs, jis turi kitų lūkesčių ir dažnai parsiveža kapitalo. Jeigu jis nori kurti verslą, viską mato kitaip, kadangi turi patirties. Nesėkmę gali patirti žmonės, kurių yra labai dideli ir nepamatuoti lūkesčiai, arba tie, kurie atvažiuoja nepasiruošę, tokiems labai sunku būna emociškai, jie jaučia, kad jiems nepavyko, kad praranda savo svajonę. Pirmieji mėnesiai būna sunkūs ir jie vėl išvažiuoja“, – pastebi Užimtumo tarnybos atstovė.

Laukia ir rajonų savivaldybės

Pasak A. Skučaitės-Leonavičienės, pastaruoju metu ir pačios savivaldybės pradėjo labiau domėtis diaspora ir laukti grįžtančių tautiečių.

„Yra merų, kurie jau supranta, kad jų savivaldybei plėstis ir klestėti labai svarbu grįžtantys žmonės. Ne tik jų pinigai, bet ir jie patys, kaip gyventojai: kad vaikai, kad jaunimas būtų. Šie merai organizuoja įvairias iniciatyvas savo savivaldybėje.

2024 m. pradžioje turėjome 49 savivaldybes, prisijungusias prie grįžtamosios migracijos skatinimo, suprantančias, kuo svarbi diaspora, ko reikia užsienio lietuviams, kad jie grįžtų į savivaldybes, metų pabaigoje prisijungė jau visos 60“, – džiaugiasi pašnekovė.

Susitikimas su grįžusiais tautiečiais Užsienio reikalų ministerijoje | URM nuotr.

Daugiausia galimybių - statybos, pramonės, paslaugų sektoriuose

2024 m. Užimtumo tarnyboje buvo registruota daugiau nei 2600 iš užsienio grįžusių lietuvių, apie 190 įkūrė verslą, daugiau nei 1200 jau sėkmingai įsidarbino. Tarp pastarųjų – vadovai, specialistai, tarnautojai, žemės ūkio, paslaugų ir pramonės sektorių darbuotojai. Kai kurie sugrįžusieji įsikūrė Kaune ir Vilniuje, tačiau daug kas rinkosi Mažeikių, Prienų, Plungės, Telšių, Šakių, Jonavos ir kitų rajonų savivaldybes.

Didžiausia dalis grįžtančiųjų įsidarbina statybos, pramonės, ir paslaugų sektoriuose. „Grįžusieji dirba su moderniausia metalo, medienos apdirbimo, elektros komponentų surinkimo įranga. Tokių žmonių trūksta: jie grįžta jau padirbę su aparatūra, lengvai adaptuojasi, nes jau turi žinių. Tokių darbuotojų tikrai laukia darbdaviai, sutinka vesti darbo pokalbį nuotoliniu būdu ir palaukti, kol žmogus grįš, garantuoja jam darbo vietą.

Taip pat Lietuvoje itin paklausūs IT specialistai, elektros inžinieriai, chemijos pramonės specialistai – visi, kas susiję su pramone, gamyba ir aukštesnėmis technologijomis. Lietuva yra daugelio komponentų gamintoja, turime stiprių biomedicinos technologijų gamybos įmonių – o ten reikia žmonių nuo sandėlininko iki laboratorijų darbuotojo“, – vardija A. Skučaitė-Leonavičienė.

Specialistė teigia, kad Lietuvos įmonės yra atviros ir leidžia užsienyje įgytus įgūdžius pritaikyti ir kitose srityse.

„Pavyzdžiui, lazerių įmonės ieško juvelyrų arba dantų technikų, todėl, kad jie turi tokių įgūdžių, kurių reikia gaminant lazerinius prietaisus. Tų žmonių žinias pritaiko. Susitikimuose su užsienio lietuviais skleidžiame žinią, kad nors rinkos keičiasi, kietieji įgūdžiai gali būti naudingi naujoje srityje“, – pabrėžia specialistė.

A. Skučaitė-Leonavičienė pasakoja, kad nuo 2024 m. sausio kiekviename mieste ar miestelyje esančiame Užimtumo tarnybos Klientų aptarnavimo skyriuje dirba bent 2 žmonės, turintys kompetencijų konsultuoti iš užsienio grįžusius tautiečius ne tik darbo paieškos, bet ir kitais įsikūrimo klausimais.

Į kurį Lietuvos miestą grįžti?

2024 m. pabaigoje, atsižvelgdama į augančias grįžimo į regionus tendencijas,

Užimtumo tarnyba savo interneto svetainėje pristatė naują įrankį – [Lietuvos regionų žemėlapi](#). Interaktyvus įrankis padeda greitai rasti svarbiausius duomenis apie kiekvieną savivaldybę.

2024 m. pabaigoje pristatytas Lietuvos regionų žemėlapis padeda lengvai rasti pagrindinius duomenis apie visas Lietuvos savivaldybes

Užimtumo tarnybos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vyriausioji specialistė prisimena, kad poreikis sukurti šį įrankį išryškėjo bendraujant su užsienyje gyvenančių lietuvių bendruomenėmis – dalį rodiklių apie didmiesčius internete galima buvo rasti gana lengvai, bet duomenys apie mažesnius miestelius ne visada buvo prieinami ne tik gyventojams, bet ir srities specialistams.

„Atvykus pas užsienio lietuvius – į renginius, bendruomenės susitikimus su grįžtamosios migracijos skatinimo iniciatyvos „Gal į Lietuvą?“ atstovais, – žmonės prieina ir pradeda kalbėti, kad jie svarstytų grįžti į vieną ar kitą miestą ar miestelį, ir klausti, kokių ten specialistų reikia, kiek maždaug nuoma kainuoja, ar mokyklos yra pasirengusios priimti vaikus, kurie nemoka lietuviškai.

Tikrai ne visada apie kiekvieną savivaldybę galime atsakyti taip greitai, kaip apie didesnius miestus. Atsirado mintis sukurti įrankį, kad pats žmogus tą informaciją galėtų surasti lengvai. Žmonės pasakojo, kad jie ieškojo, tačiau informacija buvo labai išsibarsčiusi: rasdavo darbo skelbimų, bet sunkiau buvo gauti informacijos apie nuomos kainas. Tada mums kilo mintis, jog būtų galimybė turėti tokį įrankį, kad žmogus galėtų visą šią informaciją pats surasti ar net pažiūrėti, kaip ji dominančiame mieste keičiasi situacija“, – A. Skučaitė-Leonavičienė.

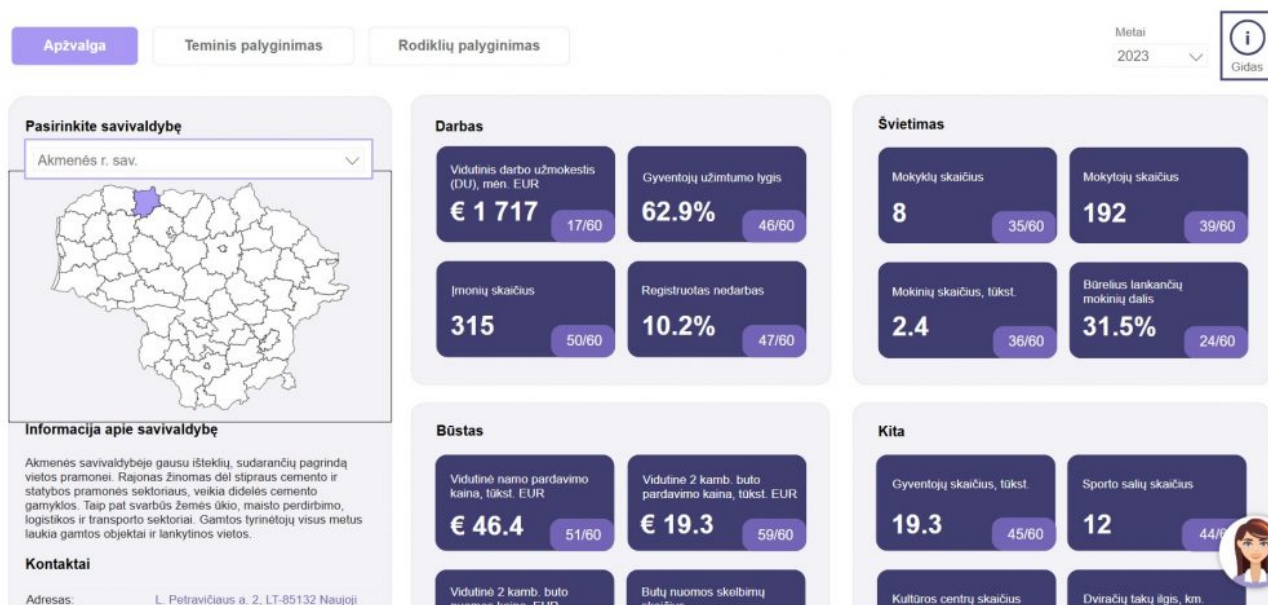
Duomenys sistemoje atsinaujina kiekvieną dieną. Pasirinkus metus (įrankis rodo duomenis nuo 2018 m.) galima matyti įvairių sričių pokyčius savivaldybėse pastaraisiais metais.

Nuo nuomos kainų iki vietų mokyklose

Lietuvos regionų žemėlapyje pateikiami daugiau nei 50 skirtingų rodiklių duomenys iš darbo, būsto, švietimo ir kitų grįžtantiems į Lietuvą svarbių sričių. Informacija gaunama iš skirtingų duomenų šaltinių: Užimtumo tarnybos, „Sodros“, Valstybės duomenų agentūros, darbo pasiūlymų portalo „CV bankas“, nekilnojamojo turto skelbimų portalo „Aruodas“, Nacionalinės švietimo agentūros.

Darbo rubrikoje – galimybė matyti svarbiausius su užimtumu susijusius duomenis: vidutinį darbo užmokestį savivaldybėje, užimtumo lygį, didžiausius darbdavius, darbuotojų ieškančių įmonių skaičių, šiuo metu registruotus darbo skelbimus, paklausiausias profesijas.

Švietimo skiltyje – kiti aktualūs naujakuriams rodikliai: darželių, mokyklų ir mokinių skaičius pasirinktoje savivaldybėje, valstybinės brandos egzaminus laikiusių ir išlaikiusių moksleivių procentinės išraiškos. Interaktyviai galima pasidomėti mokyklomis, kuriose vykdomos iš užsienio atvykusių lietuvių vaikų integracijos programos, jų šalyje šiuo metu yra 97.

Interaktyvus Lietuvos regionų žemėlapis leidžia palyginti situacijas įvairiose šalies savivaldybėse nuo 2018 m.

Būstas – dar viena svarbi tema, kai reikia įvertinti įsikūrimo pasirinktoje savivaldybėje galimybes. Lietuvos regionų žemėlapyje pateikiami būsto nuomos ir įsigijimo kainų vidurkiai, parduodamų ir nuomojamų nekilnojamojo turto objektų skaičius, taip pat 1 kv. m. pardavimo ar nuomos kainų palyginimas skirtingose vietovėse.

Žemėlapyje nuolat atnaujinama platesnio konteksto informacija apie saugumą, rekreacijos galimybes, kultūrą ar sveikatą. Bendroje apžvalgoje suteikiama galimybė matyti kiekvienos savivaldybės pagrindinius rodiklius, pasirinkti metus, matyti poziciją tarp kitų savivaldybių, pagrindinę informaciją, įskaitant savivaldybės kontaktus.

Užimtumo tarnybos atstovai tikisi, kad šis metus kurtas įrankis padės Lietuvoje ir užsienyje gyvenantiems asmenims, įstaigoms ir net investuotojams operatyviai rasti svarbiausią informaciją apie visas 60 šalies savivaldybių ir galimybes jose.

Nelietuviams sutuoktiniams – didesni šansai didmiesčiuose

Nors grįžtančių lietuvių įvairios galimybės laukia visoje šalyje, su jais atvykstantiems sutuoktiniams užsieniečiams žymiai daugiau šansų įsidarbinti vis dar yra didmiesčiuose. Užsienietis taip pat turėtų gerai mokėti anglų arba kitą paklausią kalbą, pavyzdžiui, vokiečių arba vieną iš skandinavų kalbų.

„Jeigu jie nori dirbti samdomais darbuotojais, mažesniuose miesteliuose jiems yra sunkiau, reikėtų surasti įmonę, kurioje kalbama anglų kalba. Didesniuose miestuose yra užsienio kapitalo įmonių ar jų padalinių, taip pat anksčiau minėtose perspektyviose srityse veikiantys verslai – jei užsieniečiai turi tinkamas kvalifikacijas, rasti darbą problemų būti neturėtų.

Beje, Užimtumo tarnyba turi aukštos kvalifikacijos atrankų skyrių – ten irgi dažnai kreipiasi užsieniečiai. Skyriuje dirba stipri specialistų komanda, kuri pasiūlo darbdaviams tinkamus kandidatus. Kartais net nėra jokio darbo pasiūlymo, o darbdaviai, sužinoję apie tokius specialistus, susidomi“, – sako A. Skučaitė-Leonavičienė.

Pašnekovė primena, kad su lietuviais santuoką sudarę užsieniečiai daugeliu Užimtumo tarnybos paslaugų gali naudotis Lietuvos piliečių teisėmis, taip pat gali nemokamai lankyti lietuvių kalbos kursus.

Remiantis išankstiniais Valstybės duomenų agentūros duomenimis, per dešimt 2024 m. mėnesių į Lietuvą sugrįžo 21 885 Lietuvos Respublikos piliečiai, išvyko – 13 627. Remiantis 2023 m. Lietuvos diasporos apklausos duomenimis, net keturi iš penkių apklaustų užsienio lietuvių planuoja arba svarsto galimybę grįžti gyventi į Lietuvą.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.